OSTRAVSKÁ UNIVERZITA
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

DiDAi9!

Čtení s porozuměním jako strategie učení wellbeingu

Jaroslava Ševčíková

Ústav pedagogiky, PdF, Univerzita Palackého v Olomouci

Výzkumný záměr

Popsat a vyhodnotit vzdělávací program (VP) *Wellbeing do škol.*

Wellbeing *vstupuje* do škol jako závazný požadavek revidovaného RVP ZV, 2025.

VP je založen na naplňování očekávaných výsledků učení (OVU) čtenářské a pisatelské gramotnosti prostřednictvím obsahů učiva wellbeingu.

Zdroj odborného textu: Ševčíková, J. (2025). *Wellbeing ve škole, škola v pohodě*. Praha: Portál.

Cíle

- Žák interpretuje wellbeing ve škole jako fenomén vnímaný individuálně, a zároveň v kontextu závazného vymezení předloženou definicí (*cíl ve vazbě k porozumění pojmu wellbeing ve škole*).
- Žák buduje porozumění v četbě a procesech psaní (*základní gramotnost: Čtenářská a pisatelská, kód ZGC-BPO-ZV9-001; dle RVP ZV, 2025*).

Metodika výzkumného záměru

- Akční výzkum,
- kvalitativní design,
- 119 žáků devátých ročníků ZŠ,
- data získána autonomním psaním,
- data analyzována, kódována, kategorizována,
- výsledky pro daný vzdělávací program a skupinu s predikcí zobecnění (pokud se zviditelní).

Průběh vzdělávacího programu

Strategie učení: redefinice, interpretace

- 1. Přečti si o wellbeingu ve škole (odborný zdroj).
- 2. Vyhledej, čemu jsi neporozuměl.
- 3. Vysvětli a zapiš, jak textu rozumíš, redefinuj, parafrázuj, interpretuj a uveď konkrétní žité příklady z praxe.

Zveřejnění textu

- 4. Srovnej své porozumění textu s interpretacemi ostatních spolužáků.
- 5. Vymez písemně, v čem se shodují a v čem se liší tvá a spolužákova interpretace. Promysli a argumentuj, proč se (asi) liší.

Kritéria

Žák

- čte s porozuměním (...) odborné (a mediální) texty,
- vyhledává přímo i nepřímo vyjádřené informace,
- rozumí tomu, co text říká doslovně, přeneseně a jaké závěry z toho mohou vyplývat,
- rozlišuje fakta, domněnky, názory,
- při čtení a psaní uplatňuje své znalosti a zkušenosti,
- psaní využívá k učení, sebevyjádření a sebeuvědomění.

Výsledky

- Žáci osvědčili porozumění textu a prokázali schopnost interpretovat učivo o wellbeingu.
- Výukové strategie (metody a formy) rozvíjení čtenářské a pisatelské gramotnosti mohou být efektivním nástrojem učení se (o) wellbeingu.
- Žáci interpretovali wellbeing ve škole jako fenomén vnímaný individuálně, a zároveň v kontextu závazného vymezení předloženým odborným textem.

Diskuse k výsledkům

- Žáci deklarovali, že práce s textem je pro jejich učení výhodná, ale není podle nich ve výuce dostatečně využívána, preferována je:
  - výuka z prezentací,
  - učení ze zápisů,
  - nejsou užívány učebnice ani odborné texty.
- Žáci ocenili práci s textem (např. metodu INSERT), včetně možnosti vyhledat to, čemu neporozuměli, ocenili možnost vrstevnického sdílení, srovnávání interpretací a vedení k vyjasňování, vyvozování závěrů, posuzování výroků, nalézání souvislostí a ocenili možnost reagovat a vyjadřovat vlastní názor.

Závěr

- Vzdělávací program na téma „wellbeing ve škole“, založený na učební strategii práce s textem, byl žáky hodnocen jako efektivní.
- Jako efektivní byl hodnocen i zapojenými učiteli.
- Žáci prokázali porozumění textu, byli schopni relevantně interpretovat obsahy (požadované učivo) a využít je v dalším učení.
- Žáci prokázali aktivní zájem o samostatnou práci s textem.

Literatura

- Bednářová, J.(2024). *Čtení s porozuměním a hry s jazykem*. Praha: Portál.
- Černá, O. (2014). *Čtení není žádná nuda*. Praha: Portál.
- Jindráček, D., Škoda, J., Doulík. P. Dětské čtenářství v didaktických souvislostech a perspektivy neurovědních poznatků. *Pedagogická orientace*, roč. 23, č. 5, 2013.
- *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání* [online]. Praha: MŠMT, [2025] [cit. 2026-10-09]. Dostupné z: https://prohlednout.rvp.cz/zakladni-vzdelavani
- Ševčíková, J. (2025). *Wellbeing ve škole, škola v pohodě*. Praha: Portál.